

G.D.

Nov
2017

Q.P. Code :23109

[Time: 2:30 Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र १ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:- १५

- अ) आर्थिक विकास म्हणजे काय? आर्थिक वृद्धी आणि आर्थिक विकास यांमधील फरक स्पष्ट करा.
ब) सहस्त्रकीय विकास ध्येयांतर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.
क) मानवी विकास निर्देशांक म्हणजे काय? त्याचे मांजमाप कसे होते ते स्पष्ट करा.

प्र २ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:- १५

- अ) रोस्टोच्या वृद्धी अवस्थांवर टीप लिहा.
ब) हॅरोडचे वृद्धी प्रतिमान स्पष्ट करा.
क) लेविस यांचे आर्थिक विकास प्रतिमान विशद करा.

प्र ३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:- १५

- अ) ग्रामीण- शहरी विभाजनाचे विविध दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
ब) ग्रामीण पतदाजाराची वैशिष्ट्ये कोणती ?
क) पायाभूत संरचनेच्या आर्थिक विकासातील भूमिकेवर चर्चा करा.

प्र ४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:-

१५

- अ) शिरगणती निर्देशक आणि दारिद्र्य दरी निर्देशक या संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) उत्पन्न विषमता मोजमापाच्या लॉरेन्झ वक्र आणि गिनी सहगुणक या पद्धती विशद करा.
- क) आर्थिक विकासावरील विषमतेच्या परिणामांवर टीप लिहा.

प्र ५ थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन):-

१५

- अ) सेनचा विकास दृष्टिकोन
- ब) जोराचा धक्का सिद्धांत
- क) किमान आवश्यक प्रयत्न सिद्धांत
- ड) सूक्ष्मवित्त
- इ) कुझनेटचा उलटा यु (U)सिद्धांत

१५

Q.P. Code :23109

[Time: 2:30 Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 Attempt any two of the following:-

15

- A) What is economic development? Distinguish between economic growth and economic development.
- B) Write an explanatory note on 'Millennium Development Goals' (MDGs)
- C) What is Human Development Index? Explain how it is measured?

Q.2 Attempt any two of the following :-

15

- A) Write a note on Rostow's Stages of Growth.
- B) Explain Harrod's growth model.
- C) Explain Lewis model of economic growth.

Q.3 Attempt any two of the following :-

15

- A) Explain various aspects of rural-urban divide.
- B) What are the characteristics of rural credit markets?
- C) Discuss the role of infrastructure in economic development.

Q.4 Attempt any two of the following:-

15

- A) Explain the concepts of Head Count Index and Poverty Gap Indices.
- B) Explain the Lorenz Curve and Gini Coefficient as measures of income inequality.
- C) Write a note on effects of inequality on economic development.

Q.5 Write Short Notes on (Any Three):-

- A) Sen's views on development
- B) Big Push Theory
- C) Critical Minimum Effort Thesis
- D) Microfinance
- E) Kuznet's inverted 'U' hypothesis.
